

ПИСМЕНИ ВИЖДЕНИЯ

ОТНОСНО РАЗВИТИЕТО НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

Въпреки поставеното изискване към заявлението за кандидатстване за длъжността „Директор на НИП”, да бъдат приложени в писмен вид и вижданията на кандидата за развитието на НИП, считам, че нямам формално право да се отдалечавам от Програмата на НИП, приета с Решение на УС на НИП, Протокол № 41 от 18. 10. 2010г., както и действащата нормативна база. Тази програма отразява изискванията към НИП, отправени като препоръки от последния доклад на Европейската комисия, както и от последните, най-актуални изменения на ЗСВ. Ето защо, приемам, че целите и конкретните задачи на всички работещи в НИП на този етап, са определени вече в тази приета програма и Правилника за организацията на дейността на НИП следва да бъдат изпълнени във възможно най- кратки срокове- 2011- 2012 година. Това изисква много усилия и добра организация от страна на всички работещи в НИП- преподаватели и администрация, но и също така от страна на магистратите, към качеството на чиято работа е насочена дейността на НИП.

В своето изложение по- долу ще посоча вижданията си и идеите как да се осъществят очертаните цели, тъй като последните вече са ясно формулирани и именно те определят посоката на развитие на НИП.

Относно задължителните обучения, провеждани от НИП:

Този /както и всички други видове обучения/, са вменени на НИП от законовите рамки, регламентиращи неговата дейност. Считам, че първоначалното обучение на новоназначените магистрати- младши съдии и младши прокурори, е от изключително важно значение. В последните изменения в ЗСВ очаквам да залегне условие за устен и писмен изпит в края на обучението, които да са с практическа насоченост имат своя съществен смисъл. Теоретичните познания на спечелилите вече конкурси за младши магистрати са били проверени от комисиите по проведените конкурси. Целта на обучението в НИП, според мен, следва да бъде по- скоро с практическа насоченост- поведение в залата, познания относно администрирането на правораздавателната дейност на всяко едно ниво- от досъдебното производство, през прокуратурата и съда. Въпреки, че първоначално ще заседават в състав /за младшите съдии/ и ще бъдат напътствани от наставниците, очевидно, с оглед на евентулни законодателни промени и продължаването на срока на обучение, досегашният срок не е бил достатъчен младшите магистрати да получат добро практическо обучение. С оглед изготвянето и на нова учебна програма за това направление, следва, да се привлекат като преподаватели /независимо дали постоянни или временни/, професионалисти, които да са преминали през възможно повече звена в съдебната система, да имат голям професионален опит, както и да бъдат полезни както в изготвянето на учебната програма, така и в преподаването на знания на новоназначените младши магистрати. Изключително внимание в тази нова програма би следвало да се отдаде на стриктното спазване на процесуалните срокове. От наблюденията си като председател на окръжен съд върху работата на младшите съдии мога да кажа, че ако като младши съдия един магистрат не предава в срок съдебните си актове, това поведение не се променя в цялостното му развитие като магистрат. С оглед ситуацията в момента и отношението на обществото към съдебната система, новоназначените младши магистрати следва да бъдат обучавани на процесуална дисциплина, която е изключително важна за доверието към системата.

Считам, че срокът, определен за обучение на встъпващите за първи път в съдебната система, е изключително кратък и следва да бъде удължен, разбира се, в рамките на възможните ресурси и след одобрение от УС на НИП и ВСС. Съображенията ми за това са,

че обикновено това са юристи с по- дълъг юридически стаж, изискващ се за заеманите от тях длъжности и не могат да се радват на комфорта на младшите магистрати, да им бъдат прощавани допуснатите грешки. От друга страна сред тази категория хора има качествени юристи, които биха се вписали в съдебната система. Ето защо те трябва да бъдат обучени да посрещнат всички практически трудности, да посрещат новостите и да бъдат уверени в себе си както с колегите си, така и с административните служители в съдебната система.

Същото се отнася и за обучението на магистрати, които са повишени от районно на окръжно и по- горно ниво. От личен опит знам, че разликата от една инстанция до друга, повисшестояща, е огромна. На първо място, стресът идва от различната материя, предвид подсъдността. На второ /при съдилищата/ от различния начин на правораздаване- ако в районния съд се правораздава на практика еднолично, то в окръжния съд следва магистратът да се научи на колективизъм в състава, както и на умение да убеди останалите членове на състава в своята правота по конкретния казус.

Изключително важно е и обучението на новоназначените административни ръководители на съдилищата, прокуратурите и следствените служби. Обикновено тези колеги няма откъде /освен ако нямат допълнително образование/ да бъдат подготвени да боравят с бюджет /формирането и разходването му/, щатни разписания, възможности за участие в международни програми с оглед на допълнително финансиране, обществени поръчки, счетоводство. Считаю това обучение за изключително важно и задължително за всеки новоназначен административен ръководител, както и че това следва да бъде приоритет на НИП с нарочно изготвена програма. Възможно е тази програма да бъде изготвена след анкета за най- актуалните въпроси при администрирането на съответното звено на съдебната система и да се привлекат временни преподаватели сред най- опитните административни ръководители. Разбира се, администрирането е и въпрос на призвание, но и въпрос на научаване, ако има подходящи преподаватели и хора, които желаят да се научат.

Текущото обучение на магистратите е другият важен момент в работата на НИП. Учебната програма, според мен, би следвало да бъде изготвена с повече насоченост за дискусиа и усилията на преподавателите да бъдат насочени в ангажирането на вниманието и мисленето на всички участници в обучението. Това предполага предварителен избор на темите, както и на преподаватели, които знаят и могат да направят обучението атрактивно, полезно и запомнящо се. Имала съм удоволствието да присъствам на обучения на Американската агенция за международно развитие, където лекторите те карат да внимаваш всяка минута, защото имаш задача, както и да правят семинарите интересни и дори забавни. Но много полезни и запомнящи се!

Обучението по европейско право е друг основен приоритет на НИП. Преимуществото тук, според мене е, че отдел "Международни програми" би следвало да следи отварянето на различните приоритети на Оперативна програма "Административен капацитет", които са изключително полезни в тази насока. Освен това, има вече българи- съдии, както в Първоинстанционния европейски съд, така и в Европейския съд, които работят там със свои екипи и биха могли да бъдат привлечени като временни преподаватели в НИП или лектори на семинари по предварително утвърдена програма и предварително избрани теми. Би могло да се ангажират и външни експерти- преподаватели, които имат знанията и опита в тази област.

В новата програма според мен е изключително перспективно и полезно създаването на аналитични звена към НИП. Всяко отделно звено от съдебната система си има своите специфични и конкретни проблеми. Ако има възможност да бъде изложен конкретен проблем и да бъде поискана компетентна помощ от аналитичното звено, то решението при всички случаи ще е по-обективно и правилно от едноличното решение на административния ръководител на съответното звено. Трупането на база данни в тази посока може да бъде полезно за всеки конкретен, но вече съществувал проблем. Тази дейност би могла да се използва и за финансово перо на НИП. Давам конкретен пример с Националния институт на щатските съдилища- там за всяко съдилище е чест да плаща годишна членска вноска за

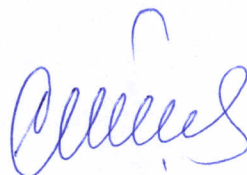
института, който на практика играе ролята и на такова аналитично звено за решаване на конкретни проблеми.

Обучението на служителите и оптимизирането на съдебната администрация, според мен е изключително важен ресурс от дейността на НИП. Съдебните служители са лицето на системата- гражданите се сблъскват първо с тях при получаването на административно-правните услуги и това са първите им впечатления от съдебната система. От техните умения до голяма степен зависи съдебната статистика, администрирането на делата, срочността при докладване на всички входящи документи, постъпили от страните в деловодството. Считам, че е важно някакво специално отношение към длъжността „съдебен администратор“, а според мен тя е важна, тъй като е втора в йерархията след административния ръководител в управлението на всяко звено в съдебната система. Считам, че следва да има нарочна програма за обучението на заемашите тази длъжност, за да могат те да подпомагат административните ръководители в изпълнение на техните функции

Последните изводи правя във връзка с убеждението ми, че работата на магистратите не може да бъде отделена от дейността на съдебната администрация, тъй като симбиозата между двата вида дейности е гаранция за функционирането на съдебната система именно като система- основна специфична дейност /правораздаване/ и обслужваща дейност /администрация/. В тази връзка обучението на магистратите като такива следва да бъде, макар и по съпътстващ начин обвързано и с връзката между отделните звена на прокуратура, съдилища и органи на досъдебното производство с оглед хармонично функциониране на системата като цяло.

Що се отнася до квалификацията на магистратите като юристи, виждам функциите на НИП не само по отношение на чисто юридическата /материалноправна и процесуалноправна подготовка/, но и в издигане на чисто практическата функционалност на всеки един магистрат на ниво, позволяващо неговата вписване в системата като цяло с оглед нейното нормално и присъщо функциониране.

ИЗГОТВИЛ:

/Силвия Пенева/